

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
TELEFON: 9-77
Éjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Égész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy óra 110 "

XI. évfolyam ♦ 17. szám
1921. január 21 Szombat ♦
888 Tebet 28 ♦

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

SZÖRME MIKADO
Lei 4000
ÁTMENETI
KABÁTOR
BŐRKABÁTOR
NEUMAN M. CLUJ
férfi- és fiu-
ruha-áruhaza,
Főter 14.

ETÉSEK
5 lej, vastagabb
próhirdetés 50 lej
lek kedvezmény
fizetendő teljes
k, ha portó betyeg
hírek díja 250 lej,
150 lej.

ig használt gra-
fon- és Path-ron-
mek (Csajkovszki
phonia Pathétique,
il Vimos nyitány,
ore ak: zlav tánc-
s-ol ócsón eladók.
llár. P. Cuza Voda
12.

gy-két urf-ány
lig-as család,ál a
városban kúton
óban, fűrdőszoba
hasz-áttal ócsón
ást kaphat. Cim a
óban.

Fűszerkeres-
dő segédt keres
ener Markus fű-
kereskedés, Bis-
a. 3632

Radó üzletelviség
ipartűlet Car-
léri székházban.
20-6 ezer Leig
te. Etelekzi az
te díetnel, Strada
Maniu (Szent gy-
u.) 8 sz. az eme-
ly, naponta 10 óra
ra kövott. 3606

Autórozatlan
y szobát kérés
városban. Cim a
óban.

ENT
könyve

RT
airól, zsidó ka-
ól, novellák ri-
ann és Guncser
ával

t könyvosztá-

am alát
divatú
sszgek

éves leány
unya, éktelen
t, ránc és bibircs
Bró-féle Havasi
és mosdóvizet
gyógyszertár-

000000

esre
kfa-göcsöt
lejét ház-
hoz szállít
ER
gyár-u.) 15

Trozkij zsidó végzete

Abban a pillanatban, amikor tegnap este a moszkvai pályaúdvár hatalmas ügycsarnoka alól kirobogott a tranzszi-városába. Az európai közvélemény szakarult le Oroszország és talán az egész világ fölött. Ez a vonat vitte a száműzetésbe Trockijt és társait Szibéria legészaknyugati csücskébe, a közvetlenül kínai határ mellett fekvő Wjerny városkába. Az európai közvélemény aránylag kevés figyelmet szentel ennek az eseménynek, amelyhez fogható pedig alig produkált az utolsó évek történel-me. Trockij és társainak száműzetése egy évek óta tartó küzdelem befejezését jelenti, amely talán hosszú időre fogja eldönteni Oroszország sorsát és meg-szabni a további fejlődés irányvonalát. Stalin személyében az orosz neplelek mélyen lappangó erők törtek felszínre, amelyek a forradalmi mámor és terror napjaiban nemásra voltak kárhöz-talva.

Stalin és Trockij. — a két nagy ellen-pórus, akiket világnézeti, taktikai és vérmérsékleti szempontból áthidalhatatlan szakadékok választana el egymástól. Stalin a saját rögehez ragaszkodó, stabilizációra törekvő, nyugodt paraszt-elem típusát képviseli, míg Trockij, a nyug-talan szellemű városlakó, világforradal-már. Ez a két szellem állott évek óta szembe egymással Oroszországban és küzdött a hegemoniáért. Először csak a kulcszák mögött folyt a harc, mert a forradalom friss atmoszférája nem engedte, hogy a forradalom vezeterei egy-más ellen forduljanak. Most már azon-ban Stalin elérkezettnek látta az időt a nagy leszámolásra.

Milyen álláspontot képviselt Trockij az internacionálén belül? Trockij szem-rint, az orosz forradalom megszilárdítá-sa és sikere attól függ, vajon lehetséges-e az Európa többi országait is forradal-misítani és bolsevizálni. Történelmi tapasztalat azt mutatja, hogy olyan mély reható politikai és gazdasági átalakulás, amelyen Oroszország átment, nem ma-radhat elszigetelten. Vagy végbemegy az átalakulás a többi országokban is, vagy Oroszországban is megdől a forradalom. E meggyőződés alapján Trockij és hívei, akik főleg a városi munkás-elemekből rekrutálódtak, azt az álláspontot követ-tek, hogy a szovjet minden energiáját Európá forradalmasítására összpontosítsa és e cél érdekében nem szabad semmiféle öltözöttől sem visszariadnia. A Trockij-fele irányzat eredménye volt az, hogy a kül-földi orosz követtségek tulajdonképen propaganda központjai voltak a szovjet-nek, amelyek segítségével a kommunista forradalmat akarták előkészíteni az egyes államokban.

Stalin és hívei ezzel szemben azt vall-ták, hogy a forradalmat a nép felszaba-dítása érdekében csinálták, így hát nem szabad most a népet feloldozni a forradalom kedvéért. Oroszországnak végre nyugalomra van szüksége s hogy ezt a nyugalmat elérhesse, fel kell adnia vil-lágforradalmi törekvéseit annál is in-kább, mert ezen a téren számos súlyos kudarc érte eddig a szovjetet és ugyszól-ván teljesen izolálta a többi államok-tól. Stalin elesen eintéli a l'art pour l'art forradalmat és a szovjet-kormány leg-főbb feladatának a belső gazdasági kon-szolidációt és a külföldi államokkal való normális diplomáciai viszony hely-reállítását tekinti. Szerinte epen a világ-forradalmi törekvések további forsziro-

zása sodorhatná veszélybe a szovjet-rend-szert.

Hogy ebben a vitában kinek van igaza, azt csak a történelem fogja eldönteni. E pillanatban Stalin van fölül és Trockijt a messzi szibériai hőmezők fele viszi a vonat.

Van azonban az orosz átalakulásnak egy olyan momentuma, amely bennün-ket igen közeli érint és amely mely tanulságokat rejteget számunkra. A most száműzött orosz politikusok, kö-zöttük Radek, Li'vinov, Kamenev, Zinov-jev és Rakovszki, ugyszólván kivétel nél-kül — zsidók. A még ottthon maradt szovjet-ellenzék vezetőinek legnagyobb része szintén zsidó. Ezzel szemben a mai szovjet-kormány ugyszólván teljesen zsi-dómentes. Egészen kétségtelen, hogy kell valamelyes szerves összefüggésnek len-nie e most száműzött orosz politikusok bukása és zsidó mivoltuk között. Elte-kintve ama adottságtól, hogy a zsidó, vá-roslakó elem léven, inkább kerülhet konfliktusba az orosz paraszti menta-litással, a mostani átalakulásnál súlyos, vagy épen séggel döntő szerepet játszott a száműzött politikusok zsidósága.

Mindő iróniája a sorsnak, hogy épen Trockijnak kellett megélnie ezt a zsidó tragédiát. Megkapó szavakkal emlékezik meg egy kiváló zsidó publicista erről a tragédiáról:

„Justinianus idején — írja — a fog-ságba vetett Boetius könyvet irt a filozó-fia vizsgálati hatásairól. Trockij, ha a szovjet próbékjé és a szibériai éghajlat életben hagyják, bizonyára memóriáját fogja megírni. És akkor vissza fog em-lékezni arra, hogy öt egykor Leib Davi-dovic Braunsteinnak hívták, hogy a kü-lönös sors öt messze az emberek fölé emelte és ugyanez a sors aztán a csillózó magasságból az örvénylő mélységbe ta-szította. A zsidóságról nem akart tudni soha és most meg kell érnie, hogy egy-kori ellenfelei a zsidógyűlölet mérgebe mártják nyelveiket, amikor ellene küzde-nek. Megfeledezett már néperől és megfeledezett mások antiszemita erzel-meiről is. Ezek az ellenfelek azonban nem bosszútták meg Trockijnak a Braunsteint.”

Trockij nem hozott jót a népének de a zsidó „tartozik rovatban” nagy betük-kei van beírva Leib Davidovic Braun-stein neve. Trockij még azt sem mond-hatja magáról, hogy bár elhagyta népét, de helyette megtalálta az emberiséget. Nem mondhatja majd, hogy miközben megváltotta a világot, megváltotta sa-ját népét is. Mert aki ma Oroszországban jó zsidó, az a börtönök és a szibériai száműzetési helyek lakója. A kommuniz-mus zsidó vezetői ugyanabban a téve-désben éltek, mint az európai államok

Az iskolák
igaz atoság nek kívánságára az **URADIA**
mezg. vasárnap d. e. fél 10 órakor utoljára
mutatja be matiné-előadáson

BEN HUR-t
Belépődíj diákok részére
15 lei

polgári felfogású zsidó asszimilánsai. Azt hitték, hogy ha feloldódnak a komun-ista internacionáléban, el fogják felej-teni nekik zsidóságukat és meg fognak szabadulni ettől a teherrel. Ez a tragikus tévedés most ismét napfényre került.

A népek természetes tisztóknél fog-va fellázadnak az olyan vezeték ellen, akikről érzik, hogy nem tartoznak ma-radék nélkül hozzájuk, akikkel szem-ben bizalmatlanok, mert világosan lát-ják, hogy ezek a vezeték tulajdonképen saját muljuk elől menekülnek. Az or-sz események valósága beszédesen bizonyt-ja, hogy a zsidó probléma lényegét a szo-cióális forradalom sem képes megoldani. Ez a specifikus betegség specifikus gyógy-kezelést igényel. Az a feltevés, hogy az általános szociális higiéniaival a speciális zsidó szenvedést is meg lehet szüntetni, tévedésnek bizonyult és aki ehhez a té-vedéshez ragaszkodik, az előbb-utóbb szörnyű valóságokra ébred, legyen az a polgári Nyugat Európában, vagy a kom-munista Szovjetországban.

Elkészült az új kultusztörvény-javaslat és már az ülészak elején parlament elé kerül

(Bucuresti-Bukarest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap este összeült az új kultuszreform végleges megszövegezésére kiküldött miniszteri bizottság. Az új javaslat teljes szabad-ságot ad az elismert vallásfelekezetek-nek: a görögkeleti, görögkatholikus, római és örmény katolikus, reformát-us, evangélikus, unitárius, zsidó és baptista vallásoknak. A javaslat szerint egyik vallásból a másikra áttérni 18 éves kortól lehet. A vallásfelekezetek vezetői kötelesek esküt tenni az alkot-mányra, a királyra és az ország törvé-nyeire. A javaslat részletes intézkedé-

ROMAN KIR. UDVARI SZALLITO

Platina, Brillians, Arany-,
Ezüst- és Kinaezüst áruk.
Világhírű péziz órák!!!

W. C. SCHAFFHAUSEN, OMEGA, LON-GINES, ETERNA és MOVADO
egydüli képviselő, dus választékban.

HENRY S.
BRAUNFELD
ékszeráruházban kaphatók!

Cluj, P. Unirii 15. Telef. int. 643

Trockij bukásával egy régi történelmi igazság nyert markáns kifejezést for-mát, egy igazság, amelyet a világ zsidó-ságának jelentékeny része, sajnos, még mindig nem ismert fel.

Olaszország háborúra készül Jugoszlávia és Franciaország ellen

Az osztrák nemzeti tanácsban éles támadást intéztek Olaszország és Magyarország ellen a szentgotthárdi fegyvercsempészs miatt

Bécs, január 20. Az osztrák nemzeti tanács ülésén a hadianyaggyártásról, behozatalról és kiviteléről szóló törvény-javaslat tárgyalása során Ellenbogen szociálista képviselő felszólt és párt-ja nevében kijelentette, hogy annak el-lenére, hogy a szociáldemokrata párt-nak elvben nincs semmi kifogása a ja-vaslat ellen, azt még sem szavazza meg, mert míg Ausztria lojálisan telje-sítette a békeszerződésből folyó köte-lezettségeit és ugyszólván teljesen véd-telenül áll, addig a győző államok nem tartották be ígretüket és nem szerel-tek le.

Felhozta a szentgotthárdi esetet. Ki-jelentette, hogy ugyanaz az Olaszor-szág, amely állandóan sürgette Ausz-tria teljes leszerelését, a legerőseb-ben fegyverkezik. Egész Európa tud-ja, hogy Olaszország öntudatosan há-borut készít elő. Az olasz fegyverke-zés elsősorban Franciaország, másod-sorban Jugoszlávia ellen irányul. A Ju-goszlávia elleni fegyverkezéssel van kapcsolatban az osztrák területen át Magyarországba küldött fegyverszállít-mány. Ami Szentgotthárdon történt,

az nem egyéb, mint Olaszország ma-nővere Európa békéje és elsősorban Jugoszlávia ellen. Hisz ismeretes, hogy Olaszország mindent felhasznált, hogy bekerítse Jugoszláviát. Ezt célozzák a tiranai szerződések és Olaszország orientálódása Bulgária és Románia fele, de míg ezeknek a bolgár és román orientációnak nem volt nagy sikerük, annál jobban sikerült Olaszországnak Magyarországot érdekkörébe vonni. Ezután a szónok annak az aggodal-mának adott kifejezést, hogy Olaszor-szág Jugoszlávia elleni hadműveletei során Ausztriát akarja majd átvonulá-si utnak felhasználni és Ausztria ugy-jár, mint 1914-ben Belgium. Végül til-takozott amiatt, hogy Ausztriát és Ma-gyarországot nem kezelik egyformán. Ellenbogen felszólalása után a több-ség elfogadta a javaslatot.

Rosenzweig E.
mellfüzői
legjobbák

Cluj, Regia Maria 8.

FÓRUM

Mi lesz a zsidóság tízmilliós államsegélyével?

Alábbi cikk közlésére dr. Klein Miksa kérte fel szerkesztőségünket az „audiatur et altera pars” elvére való hivatkozással.

Az „Uj Kelet” tegnapi száma teljes objektivitással foglalkozott a zsidó hitközségek államsegélyének kérdésével. Ugyanakkor a „Brassói Lapok” január 20-iki száma: „Románia zsidósága kimondotta a bojkottot az U. E. R. ellen” cím alatt és „csődöt mond Fildermann ravasz kísérlete”, valamint „Botrányok a zsidó államsegély ügyében” alcímek alatt súlyos támadást intéz az U. E. R. elnöke, dr. Fildermann ellen és az ügyet olyképp állítja be, mintha az U. E. R. elnöksége csak azért küzdött a parlament pénzügyi bizottságában az államsegély felemelése tárgyában, hogy azután a felemelt államsegélyt ő ossza el tetszése szerint az ország hitközségei között és ezáltal politikai befolyást nyerjen felettük.

Legyen szabad e híreket az igazság fényugara mellett megvilágítani.

A parlament pénzügyi bizottságának december 3-án tartott ülésén dr. Fildermann sikra szállott a zsidó hitközségek államsegélyének felemeléséért. Beszédéből csak a következő statisztikai adatokat ragadom ki, mert ezek jobban bizonyítanak, minden más érvnél. A Romániában levő különböző egyházak az 1925. évben a következő módon részesültek államsegélyben.

1. A görögkelti és katolikus egyházak, melyeknek lélekszáma összesen 13 millió, kaptak 290.916.635.— lejt.
2. A református egyházak, melyeknek lélekszáma 700.000, kaptak 18.688.970.— lejt.
3. Az evangélikus egyházak, melyeknek lélekszáma 221.323, kaptak 6.497.454 lejt.
4. Az unitárius egyházak, melyeknek lélekszáma 75.374, kaptak 2.688.745.— lejt.
5. A mohamedán egyházak, melyeknek lélekszáma 200.000, kaptak 3.818.167 lejt.
6. A zsidó egyházak, melyeknek lélekszáma 847.700, kaptak 400.000.— lejt.

Percentualiter tehát a román egyházak fejqutója 22,37, a reformátusok 26,68, az evangélikusok 29,36, az unitáriusok 28,41, a mohamedánok 19,09, míg a zsidók 2,11 lejt kaptak vissza államsegély címen. A zsidóság joggal sérelmezte tehát, hogy az állam ilyen mostohán támogatja a zsidó egyházakat akkor, amíg a zsidóság valósággal roskad az állami terhek sulya alatt és amikor a zsidó egyházakat tudatosan és a törvény nyílt megsértésével fosztották meg az agrárreformok rendjén az őket megillető kantoriális földek megadásától.

Fildermann dr. érveinek hatása alatt a pénzügyi bizottság az 1928 évre 10 millió lejt államsegélyt és 10 millió lejt rendkívüli kölcsönt iktatott be az állami költségvetésbe. Ezen határozat ellen Fildermann tiltakozott és

követelte, hogy adatainak figyelembe vételével a zsidó egyházak szubvenciója címen 65.400.000 lejt vélessék lejt

és fenntartotta jogát, arra, hogy az állami budget parlamentti tárgyalásánál az összes kisebbségi egyházak igazságtalan szubvenciója miatt a költségvetést bírálathoz részesítse. Ez történt. Soha az U. E. R.-nek szándékában nem volt és ilyen szándékot imputálni sem lehet, hogy azért küzdött a hitközségek államsegélyének felemeléséért, mert politikai tökélet akart kiváncsolni az államsegély szétosztásából. Mivel a zsidó egyházaknak nemcsak, hogy nincs elismert és megszervezett egyházi felsőbbfokú, hanem valóságos anarchiában élnek a hitközségek, az U. E. R. kidolgozta azokat a mintákat, amelyeket az egyes hitköz-

ségek ki kell töltsenek avégett, hogy az államsegélyhez való jogcímet és annak mérvét a kultuszminisztérium elbírálhassa. Erre a munkára az U. E. R. központját a regáti Unionea Comunitatilor kérte meg, az U. E. R. vállalta ezt a munkát és a regáti hitközségek összes adatait 10 napon belül feldolgozta, összesítette és a kultuszminisztériumhoz beterveztette.

December 23-án a beszercei ort. központi irodát felhívtam arra, hogy a levelemben közölt statisztikai adatokat haladéktalanul gyűjtse össze, dolgozza fel, hogy már az 1928 év első negyedében az államsegély kiutalható legyen. Reámutattam arra is, hogy az államsegély jelentékenyebb része azért illeti meg az erdélyi hitközségeket, mert mi itt többet költünk a kultuszszükségletekre, mint a regátiak, nálunk fokozottabban a vallási szükségletek, mint ottan végül, hogy a mi zsidó hitközségeink anyagi helyzete sokkalta silányabb, mint a regátiaké. Evégett felajánlottuk a beszercei központi irodának készségünket és munkásságunkat a szükséges adatok feldolgozására apélikül, hogy bármilyen ingerenciát kívántunk volna gyakorolni az államsegély felosztására vonatkozólag.

Ezen levelemlre a beszercei központi iroda elnöke f. évi január hó 2-án 1325-1927 sz. a. átiratban a következőképp szögezi le álláspontját:

„Dr. Fildermann urnak a legutóbbi zavargásokból kifolyólag indított parlamenti akcióját, valamint a hitközségek segélyezése érdekében kifejtett tevékenységét mi is teljes mértékben tudjuk méltányolni és ehhez érdemeit korántsem vonjuk kétségbe. Az államsegély felosz-

lására vonatkozó javaslat kidolgozása végett alakítandó bizottságban hajlandók vagyunk résztvenni, amennyiben egy tisztán adminisztratív jellegű ügyről van szó, mely különállóságunk elvi szempontját semmiben sem érinti. A zsidó kultuszintézmények, iskolák és rabbik szubvencionálása érdekében különben mi is nem egyszer inerveniáltunk a megfelelő kormányközegeknél. Reméljük, hogy a kormány ezuttal ígretét be is váltja majd. Megjegyezni kívánjuk azonban, hogy Erdélyben legalább alig akad ort. hitközség, mely a kívánt adatokat pontosan be tudná szolgáltatni. Nem tudjuk, hogy a regát minő eszközökkel dolgozik, tény az, hogy nálunk ezt tapasztalathól tudjuk, a kért adatok beszerzése lehetetlen. A feltejt kérdések különböztetésén sem merjük ki azokat a körülményeket, amelyeket egy igazságos felosztásnál számba kellene venni. A kérdés-komplexum főleg a hitközség vagyoni mérlegére fekteti a sulyt, holott ilyen esetben a hitközség, költségvetések nagyságának erkölcsi indokait is szem előtt kellene tartani, amit természetesen számkönyvben feltüntetni nem lehet.”

„Álláspontunk tehát az, írja tovább levélben az Ortodox Iroda, hogy a kormány a nyújtandó segély szétosztását az egyes hitfelekezeti központi szervezetekre bizza. A megalakítandó közös bizottság pedig csakis az egyes szervezetek adandó államsegély számairánál, nem pedig a hitközségek segélyosztalékait lenne hivatva megállapítani; lejjeddig úgy az anyagi szükségletek, valamint az erdélyi hitközségek lélekszáma és fokozottabb vallási teljesítményei és igényei alapján.”

A krízis két arca

Uj módszerek a palesztinai építőmunkában

Pető Tibor, a Czur Salom társaság aradi irodájának vezetője és az erdélyi zsidó ifjúsági mozgalom ismert harcosa néhány héttel ezelőtt hivatalos megbízással, hosszabb tartózkodásra Palesztinába utazott. Palesztinai tartózkodásának első impresszióiról az alábbi cikkben számol be az Uj Kelet olvasóinak:

(Jeruzsálem, január hó.)

Közel két éve, hogy az országépítés gyors iramu tempója megtorpant, sőt minden stabilizálási kísérlet ellenére, tartós visszaesés következett be. Ez a gazdasági válság súlyos lelki depressziót idézett elő a Palesztinaiért lelkesedő galut-zsidóság körében is, amit csak növelt a visszavándorlók defaitista tevékenysége.

Szembe kell néznünk a valósággal, azzal a mindenképpen megalapozott hittel, hogy az egész test súlyos betegségeket is kibír és főként, hogy minden fejlődő organizmusnak át kell esnie a kezdet nehézségein. Kétféle krízist kell megkülönböztetnünk Palesztinában: a gazdasági és a lelki krízist. Egyik logikus következménye körében épogy, mint más, szerencsésebb viszonyok között élő országokban is. A krízis historikumához szervesen hozzátartozik az az előzmény, hogy ugyanakkor, amikor Palesztinában a negyedik allija gyors tempójú bevándorlása megkezdődött, Lengyelországban heves gazdasági harc indult meg a zsidóság ellen és Grabsky akkori pénzügyminiszter rendelkezései a tönk szélére akarták juttatni a lengyel zsidóságot. E nyomás hatása alatt a jobbmódu lengyel zsidóság a fejlődő Palesztina felé kezdett orientálódni, főként gazdasági motivumok által indítatva, minden különösebb idealizmus és rendszeres előkészítés nélkül. Ez a bevándorlási hullám váratlanul lepte meg az országot és az új jövevények fogadtatására és elhelyezésére nem is történhetek meg a szükséges előkészületek. Itteni fogalmak szerint hatalmas tömegek lepték el hónapok alatt a városokat, akik a házak rentabilitását látva, ott megtelepedtek és építkezni kezdtek. Így Tel Aviv lakossága alig két év alatt meg-

kétszereződött, egész uccasorok nőttek ki a földből és kisebb mértékben ugyanaz a folyamat ment végbe Jeruzsálemben, Haifában és a kisebb városokban is.

Óriási konjunktúra keletkezett, amely munkásosztály erőteljes bevándorlását vont maga után, akik közé azonban most már a chalucok mellett olyan elemek is keveredtek, akik minden idealizmus nélkül, csupán a magas munkabérek csábítására vándoroltak ki. Ebben az időben hihetetlen fejlődési folyamat indult meg. A házakon még tető sem volt és már laktak bennük, a spekuláció tobzódott, a földárak fantasztikus magasságokba emelkedtek és a cionista szervezet egész sora alakult, hogy megfizethető földárakon lehetővé tegyék a későbbi bevándorlók mezőgazdasági és városi telelépítését.

E rohamos fejlődésnek azonban két hibája volt. A fejlődés természetellenes volt és csak egy gyors, vagyontelítő igyekvésnek köszönhetette létét, másrészt pedig a zsidó nép nem tudta a rohamosan fejlődő városok egzisztenciáját alátámasztani megfelelő mezőgazdasági kolonizációval. Az országépítő alapokra való adakozás nem tudott lépést tartani a városi investícióval és mihelyt Lengyelországban kitombolta magát a Grabsky-éra, nem jöttek többé új tőkészek az országba, a házak hiába vártak a gazdag lakókra, ellenben még folytonosan tartott a munkáselemek beözönlése, akik azonban már nem tudták munkát kapni. Így következett be a krízis, összes yisítő jelenségeivel, a visszavándorlási folyamattal és a lelki depresszióval.

A gazdasági krízisnek itt is ugyanazok a kísérő jelenségei, mint másutt. Pénztelenség, üzletnagás, hitelnegszorítás, munkanélküliség. Ezek a jelenségek azonban itt még elviselhetőbbek, mint másutt, részben a klíma miatt. A minimális munkanélküli segély eddig mindenkit megóvott az éhezéstől.

Veszélyesebb azonban a gazdasági

Magát az összeg felosztását azonban legalább Erdélyben a két izr. vallási központi szervnek erre a célra kinevezendő speciális bizottságok mellett eszközölnie. Ezen bizottságok határozatai természetesen a kormánynak terjesztendők föl, mely azokat jóváhagyja, vagy részben módosítja.”

A beszercei központi iroda ezen álláspontját nyomban közöltem az U. E. R. elnökségével, valamint a regáti hitközségek központjának elnökségével.

Látható tehát, hogy az U. E. R. semmiféle olyan lépést nem tett, mintha akarná az államsegély felosztását végezni, egyszerűen segítséget nyújtott a hitközségeknek oly irányban, hogy feldolgozzák azokat az adatokat, amelyek az államsegély elnyeréséhez szükségesek.

Ha tehát ezért az önzetlen és közérdekű munkásságáért az U. E. R.-t a zsidóság részéről támadás érheti, akkor ezt a jölvégzett munka öntudatával elviseljük és tovább fogunk küzdeni avégett, hogy a zsidó hitközségeket joggal megillető 65.400.000 lejnyi államsegélyt elnyerhessük. Küzdeni fogunk, hogy a romániai zsidó menzák szintén államsegélyben részesüljenek, mert ehhez is jögnök van.

A „Brassói Lapoknak” azon hirdetését, hogy a zsidóság bojkottot hirdetett az U. E. R. ellen, hogy Fildermann ravasz kísérletekkel azon dolgozik, hogy Románia egész zsidóságát a kormány taborába kényszerítse, hogy a hitközségek tiltakoznak Fildermannak szubvenciók szoptató dajka szerepe ellen és ehhez hasonló hirdetéseit, azt hiszem a zsidóság ép oly komolytalannak tartja, mint amilyen valótlanok.

krízis folytán keletkezett lelkiválság. Az ittmaradt munkanélküliek, az országépítők legkiválóbb elemei, akik megalázva érzik magukat, hogy munkanélküli segélyre szorultak és akik azért jöttek ki, hogy néhány évi kinlódás után végre saját földjükön dolgozhassanak. Most, a krízis idején érthető módon elvesztik itélőképeségüket és ideálikult elérhetetlen ábrándnak tekintik. A cionista szervezet anyagi erőit nagyon kimeríti a munkanélküliek támogatása, amit viszont a koloniák sínylenek meg. A legfájdalmasabb azonban, hogy mindennek a palesztinai nevelésügy látja legnagyobb kárát, amelynek szubvencióját a cionista szervezet lényegesen csökkenteni volt kénytelen.

Meg kell állapítanunk, hogy a palesztinai kormány és az új cionista executive erős kézzel láttak hozzá az ügyek szanálásához. A palesztinai kormány, amely eddig nem sok érzéket tanusított a jelen szükségletei iránt, miában minden lehető módon segítségére siet a vajdó jüsvnak. Napról-napra új közmunkák révén igyekszik foglalkoztatni a munkanélkülieket és tényleges megvalósulás előtt van a haifai kikötő építésének és a Holt-tenger kiaknázásának megkezdése. Ezek és más vállalkozások rövidesen meg fogják szüntetni a munkanélküliséget. A kormány

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemi munkasait foglalkoztathassuk ha tehát

olcsó és ó butor

Bösendorfer, Stngl. Wirt. Productgenossenschaft és Hoffmann

zongorá, pianinó,

akar vásárolni ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárak. Hiteles és gyorsan készülő készlet. Itt a feltételek

Szombat
eddigéi vá
vámokkal
gitségére,
jót prospe
Az új ci
torikus m
nálásához
átszervez
csökentül
minden ca
jes kikap
pontok ér
biztosított
kolonizác
részletéig
Szembe
nagyobb
tanunk. h
is. Átalak
ha tetszik
egész mo
szíhoz ér
ban amé
ket követ
galmat a
és vitte
natikus l
log termé
eddig a c
ció vezet
sok jóaka
odaadáss
lenséggel
az ügyek
gekkel és
ken. Már
de szivós
kizárólag
nek. A l
Weizman
olyan ex
ben kizár
talításu
menyekr
lyet Pa
rendszer
tükus lel
A jüsv
ket kell
fejlődés
ság észr
lelki átal
folytat é
kasan le
szak mé
szabad s
Irtat
Könny
Gabriele
nélkül z
nyilik fe
vált és b
mama a
vecses ö
kor, vir
nak, ug
anyagb
nek egy
jából és
Az a l
felől hal
mert ez
amint a
A fény
áradó
zápor.
kezét és
azoban
iák, me
nap fe
Gabriele
tagon
árvyalt
Gabriele
Erwin
ben élt
Azoban
szélni.
„Van
Erwint
Nagy
Gabriele
megmag
„Ita

eddig vámpolitikája helyett védő-
vámokkal sietett az ipari vállalatok se-
gítségére, amelyek újabbán már igen
jót prosperálnak.

Az új cionista exekutive pedig dikta-
torikus módon lát hozzá az ügyek sza-
nálásához. Az egész adminisztrációt
át szervezik, a kiadásokat a minimumra
csökkentik, óriási leépítések vannak,
minden egyéni vagy pártiszempont tel-
jes kikapcsolásával és új reális szem-
pontok érvényesülnek a rendszeres és
biztosított költségvetéstől kezdve a
kolonizációs módszerek legapróbb
részletéig.

Szembe kell nézzünk azonban a leg-
nagyobb igazsággal és meg kell állapi-
tanunk, hogy van egy harmadik krízis
is. Átalakulásnak is nevezhetjük, vagy
ha tetszik, átesoportositásnak, amely az
egész mozgalomban megindult. Új fá-
zishoz érkezünk a cionista mozgalom-
ban, amely új és rendszeres módszere-
ket követel. A zsidó reneszánsz-moz-
galmat a keleti zsidóság indította meg
és vitte hihetetlen szívóssággal és fan-
atikus lelkesedéssel diadalra és a do-
log természeténél fogva, ők is voltak
eddig a cionista munka és adminisztrá-
ció vezetői. Ezek a keleti zsidók pedig
sok jóakarattal, tiszta szándékkal és
odaadással, de többnyire rendszerte-
lenséggel és diletáns-módra intézték
az ügyeket, nem számolva a lehetősé-
gekkel és nem uralkodva az eseménye-
ken. Már évek óta folyik egy csendes,
de szívós harc, hogy az exekutívába
kizárólag nyugati embereket illessen-
nek. A legutolsó bázei kongresszuson
Weizmannnak tényleg sikerült egy
olyan exekutívát összeállítani, amely-
ben kizárólag nyugati nevelésű és men-
talitású emberek ülnek. A legszebb re-
ményekre jogosít az a szintézis, amely-
től Palesztina életében a nyugati
rendszeresség és a keleti zsidók fanatikus
lelkesedése fog létrehozni.

A Jisruvnak még nehéz átmeneti idő-
ket kell megélnie, míg minden a rendes
fejlődés medrére kerül és amíg a zsidó-
ság észrevétlenül át fog esni ezen a
lelki átalakuláson. A Jisruv hősiességét
és bátorságát az a tény bizonyítja, hogy
derekasan le fogja gyűrni az átmeneti kor-
szak még hátralévő napjait. Am nem
szabad sohasem szem elől téveszteni,

hogy Palesztina felépítéséhez nemcsak
a Jisruvnak, nemcsak a kormánynak és
az exekutívának kell megtenni a köte-
lességét, hanem a galut zsidóságnak is,
amely ebben a történelmi munkában a
legfontosabb faktor. Erec Jisruel és

az egész zsidó nép jövője a galut cionis-
táinak kezében van s az ő erőfeszítéseik-
től függ a nagy mű sorsa. Ma már nem
történetnek csodák, a csodákat nekünk
magunknak kell megcselekednünk.
Pető Tibor

15 napi fogházra ítélték, mert véletlenül megölte feleségét

(Cluj-Kolozsvár, január 20. Az Új Ke-
let tudósítójától.) Könyvekig megható je-
lenekben gazdag tárgyalás zajlott le
ma délelőtt a kolozsvári törvényszék el-
ső szekciójában. A vádlott Antal Fe-
renc, aki azzal a súlyos váddal terhelten
került a bíróság elé, hogy meggyilkolta
feleségét, megölte és zokogva hallgatta
végig a vádiratot.

Antal Ferenc a kolozsmegyei Bikala-
ta községben, mint véceller volt alkalm-
mazásban az egyik ottani bortermelőnél.
Alig három évvel ezelőtt tartotta meg es-
küvőjét a szép Mátyás Ilonával, akinek
a házassága előtt öt éven keresztül ud-
varolt. Házasságuk gyümölcse egy há-
romszünetes leánygyermek sírva várja
otthon édesapját, aki most felel bírái
előtt édesanyjának szerencsétlen halá-
láért.

1927. szeptember 4-ikén az alig 27 éves
venceller a szőlőgazdasághoz tartozó is-
tálló padlásán tartott nagytakarítás al-
kalmával egy rozsdás fegyvert talált. A
fegyvert magával vitte lakásába és csodá-
lkozó feleségének jókedvűen mesélte
el a vácsonya alatt, hogy most már nem
kell a városban megvásárolnia a puskát,
mert az magától és minden költség nél-
kül jött a hához. Vácsonya után Antal
Ferenc a szoba egyik sarkába vonult, hol
a rozsdás fegyvert fel akarta bontani,
hogy megtisztogassa. A fegyver azonban
viruló életűnek tragédiáját okozta. A
venceller nem vette észre, hogy a Man-
licher puskától töltve van s ennek csövét
felesége felé fordította, meghúzta a kakast.
A fegyver elcsúszott s a következő pillan-
tában a fiatal menyecske szívettéppő sikol-
tással, holtan esett össze. A golyó szívét
furta keresztül.

A kétségbeesett férj eszeveszetten próbálta életre keltetni összeesett feleségét,
akinek melléből patakzott a vér s ami-
kor látta, hogy halott, örlétként rohant
ki a vécellerház aijáján s a szomszédos
vencellerhez futott Szomszédjánál, ahol
nem volt otthon senkise, erejét vesztve
a földre rogyott s csak a késő este ha-
zátérő Muntean Pavel nevű véceller ta-
lálta meg a még mindig eszméletlenül
fekvő embert.

Antal Ferenc másnap a csendőrségen
jelentkezett. Letartóztatták, de néhány
napi vizsgálati fogság után hazaenged-
ték. A szerencsétlenül járt fiatalasszony
holttestét behozták Kolozsvárra, hol ex-
humálták.

Popescu ügyész vigyázatlanságból el-
követett emberölésért emelt vádat Antal
Ferenc ellen. A vádbeszéd elhangzása
után Pastia tanácselnök a vádlottnak fordult.

— Felmentést kíván-e, vagy pedig lel-
kiismeretének megnyugtatása végett
büntetést?

A tárgyalóteremben jelenlévőkön meg-
határozottság vett erőt, amikor a vádlott a
feltett kérdésre a következőket vála-
szolta.

— Tekintetes törvényszéki Legjobb-
an azt szeretném, ha most nem élnék és
ott feküdnék az én szeretett feleségem
mellett, a föld alatt. Eltűrném én, hogy
karomat, amellyel megfogtam azt az
átkozott puskát, elégessék. De otthon
egy három éves szerencsétlen árva sírva
várja haza az apját, aki most már az
anyját is pótolni akarja. Nincs neki
már senkije ezen a világon s ha engem
most bezárnak, akkor a gyermek is

Tudomásul

A szeszitalok forgalmát szabályozó
törvény értelmében rumok és likőrök
elsősorban borszezből készítenedik.
Ertesítjük úgy a t. vevőinket, mint a
valóság fogyasztó közönséget, hogy
הכשרה szempontjától

„BOGSZA“

Érd- és rumgyárunk is
מרה מרדכי בוקסנשפאננער
tevégyelete alatt áll.

Kérje mindenütt cégünk כשר

rum és likőr gyártmányait.

Bognár és Szántó

Érdéyi kereskedelmi rt.
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 70.

meg fog halni. Csak a gyermekem vé-
gett könyörgök kegyelmet.

A bírák elérékenyülve néztek össze.
A tárgyalóteremben mindenkinek könny
gyűlt a szemébe.

Antal Ferencet mégis el kellett itélni,
s a bíróság 15 napi fogházra marasztal-
ta el.

Az ítélet kihirdetése után a vádlott
megcsukló hánogn csak azt kérte, hogy
büntetése kitöltését február elsejéig hal-
lasszák el, mert gyermekét egyedül hagy-
ta s mielőtt megkezdené büntetésének ki-
töltését, elvinné valakihez, hogy ott ma-
radjon 15 napig.

Az ügyész nem emelt kifogást a vád-
lott kérése ellen, mire a bíróság kimon-
dotta, hogy a szerencsétlenül elítéltnak csak
február elsején kell megkezdenie bünte-
tésének kitöltését.

ROSENZWEIG E.

kézimunkái

legszebbek. Cluj, Str. Reg. Maria 8.

iosztását azonban
ét izr. vallási köz-
célra kinevezésű
mellett eszközöl-
arozatai természe-
terjesztendők föl-
ja, vagy részben

iroda ezen állas-
ltem az U. E. R.
t a regáti hikiöz-
nökségével.

az U. E. R. semmi-
n tett. mintha
y felosztását vé-
tséget nyújtott a
nyban, hogy fel-
adatokat, amelyek
séhez szükségesek.

önzetlen és közér-
z U. E. R-t a zsi-
s érheti, akkor ezt
öntudatával elvi-
kuzdeni avégett,
eket jogal meg-
államsegélyt el-
ogunk, hogy a ro-
szintén államse-
mert ehhez is jo-

ak" azon hirda-
okjokott hirdett
Fildermann ra-
dolgozik, hogy
ságit a kormány
hogy a hitközsé-
mannak szubven-
erepe ellen és eh-
it, azt hiszem a
rtalannak tartja,
ok.

ezett lelkiválság.
éleküllek, az or-
b elemei, akik
ukat, hogy mun-
brultak és akik
néhány évi kinlő-
földjükn dolgoz-
zis idején érhető
öképességüket és
ábrándnak te-
zervezet anyagi
a munkanélkü-
viszont a kolo-
A legfájdalma-
mindennek a pa-
átja legnagyobb
vencióját a cio-
gesen csökken-

nk, hogy a pa-
z új cionista exe-
attak hozzá az
palesztinai kor-
sok érzéket ta-
letei iránt, utab-
don segítségére
Napról-napra új
készik foglalkoz-
és tényleges
a hafiai kikötő
enger kiaknázá-
k és más vállal-
eg fogják szün-
tet. A kormány

allításra
hogy ezennél
ssunk ha tehát
butor!
rt. Productage-
hoffmann
ianinót,
hája az utat
tekintse meg
s Réti
rt.
kepes egyenk-
telítéleket

Az elidegenedés

Irta: Franz Werfel

Fordította: Gaál Gábor

Könyvektől elfutott arccal vál el
Gabriele a cyklamen dalától, mely vég-
 nélkül zeneg. Egy roppant élet távlatát
nyílik fel előtte. Minden virágok szá-
vát és beszédét érteni szeretné. Nagy-
mama azonban belé karol. Valami kö-
veces ösvényen haladnak. Fű-fa, bo-
kor, virág, amikkel utjukban találko-
nak, úgy tűnik, mintha nem szilárd
anyagból alakultak volna, hanem a szí-
nek egy fokozatosan különböző formá-
lából és áradásából.

Az a hatalmas cipelés, mely minden-
felől hallszik, az sem a tücsköktől ered,
mert ez a zene a fény égési zenéje,
amint a föld és a füvek visszaverik.
A fény ugyanis nem valami nyugodtan
áradó elementum, hanem kristályos
zápor. Gabriele amint a nap felé tárja
kezét észreveszi, hogy a vére ég. Ezt
azóban csak gyermekek tapasztalhat-
ják, mert a felnőttek sohasé tárják a
nap felé a kezük. Így fedezi fel
Gabriele, hogy a vér is ellassult, vas-
tagon áradó, szivárványokkal el-
árvult fény.

Gabriele most a vér titkán mereng.
Ennek az asszonynak a vériben ő és
Erwin bensőségesben, testvéreseb-
ben éltek, mint édes anyjuk vériben.
Azonban éppen ő előtte nehéz erről be-
szélni. Mégis Gabriele az ajkára veszi:
„Van abban valami rossz, hogy én
Erwint szeretem?”
Nagy mama hallgat és komoran néz.
Gabriele próbálja a kimondhatatlant
megmagyarázni és védeni:
„Ha együtt nő fel az ember... A

gondolatait gondolja, a lélekzetét lé-
legzi, az akaratát meg előre tudja az
ember a másiknak... Minden remegé-
sét, amiről Juditnak még csak sejteline
sincs, érzem... Micsoda hamis szavak
ezek: én szeretem!... Sokkal egysze-
rűbb ha azt mondom, a hajunk illata
ugyanaz... Egyformán szeretjük a
cyklament... Hogy volna mindez
rossz!... Ha úgy nőttünk volna egy-
másra, mint a fák, nem volna rossz...
Az öreg asszony elutasítólag huzza
el a száját. Gabriele azonban nem tud
uralkodni önmagán:

„Nagy mama! Ha szegény maradt
volna a legboldogabb lény lehettem
volna a világon. Ő azonban elhagyta
és eladta magát. S ami a legrosszabb,
teljesen kicsérélődött s ezért kicséré-
lődtem én is. Már nem a mi saját szá-
vainkat beszél, hanem képzeld el
nagy mama, már egészen berliniesen
beszél. Hogy zavarba volt, azt meg tu-
dom bocsájtani. De hogy bocsájtja meg
isten neki, hogy ma már nem ugyanaz,
mint aki valaha volt, hanem egy bi-
zonytalan és depimált ember? Ő, va-
laha a büszkeségem és a mintaképem
volt! Reméltem, hogy a mi hegedű
tónánkkal meghódítja a világot. Ene-
lyett úgy ugra-bugrált most, mint a bo-
lond s Judith akaratát cincogja a hege-
dűn. Mert ez az asszony fekete olajá-
val megtöltötte tetőtől talpig. Ez az
asszony a dió héja, meg a gonoszul ke-
serű iz a dió beliben. Az egész dió tel-
jesen mérges. Az idegen asszonyok
lárcsaját?”

Azmvxnux kii cmfwyp snrdlu mmmi
Mindez és még több árad Gabriele
szívéből. A kert és a délelőtt azonban
olyan vakítóan világosak, hogy e val-
lomások homályos szavai mint a féli
lehelet lebegnek ajka előtt. Ez nagyon
elégdeitlené teszi.

Nagy mama azonban ki akar térni a
továbbiak elől:
„Okvetlenül nagyon fáradt vagy
Gabriele. Lefoglalk fektetni.”

Tényleg. Fáradt és tele van kíván-
csisággal: Vajon milyen az alvás?
Valószínűleg olyan nagy élmény lesz,
mint az evés, meg az ivás; mint az illa-
tok éneke.

Az öreg asszony előre megy a házba,
mely egyszer hasonlít egy paraszt-
házhoz, egyszer meg nem. Ismerős s
együttal ismeretlen is a ház Gabriele
előtt. Nagy mama kinyit egy ajtót:
„Ez a szobád!”

Gabriele nyomban tudja: természet-
esen ez a szobám egyedül az egész vi-
lágban. Semmi sem felelhetne meg job-
ban a lényének, mint ez a kis szoba a
keskeny ágyval, a világos falakkal, a
sok virággal s a szélesretárt ablakos
ajtóval, mely egy kis erkélyre vezet.
Ez a kis szoba, ez a cella ő saját maga!
Scholse lehet jobban otthon, mint itt.
Ezért gondolja:
„Ez tehát itt az örökkévalóság!
Miért ne?”

Nagy mama, akinek a fején most egy
apáca főkötő van, felnyitja a csatla-
kozó szoba aiját. Gabriele követi. Ez
a szoba hasonlít az övéhez. Itt azonban
nincsenek virágok. Van azonban egy
könyves szekrény, amelynek felső re-
keszében fekszik a hegedűtök. Vajas
kenyér és egy csésze tej van kiké-
szítve. Am a kis erkély hiányzik.

Gabrielének nem is kellett felismerni
a régi iskolakönyveket s a hegedű-
tokot anélkül is tudta, hogy ez Erwin
szobája. Az öreg asszony arckifejezése
egyre keményebb és könyörtelenebb.
Heves mozgással bezárja a szoba abla-
kait s a fiókokat. Sötétedik. Ezután
magához veszi a tejes csészét és a ke-
nyeret s Gabrielét parancsolólag vissza-
tuszolja Erwin szobájából a saját ma-
gáéba.

Az öreg asszony az ételeket az asz-
talra teszi s Erwin szobáját egy meg-
lehetősen nagy kulccsal alaposan és
körültekintően lezárja. Mindez nagy
csöndben történik. Az öreg asszony
könyörtelen viselkedését félelemmel
kíséri Gabriele:

„Mit csinálsz, nagy mama?”
„Lezárom!”
„Erwinnek nem szabad hazajönni?”
„Nem!”
„Ez a szobád?”
„Nem látom soha többé!”
„Nem!”
Gabriele meg akarja ragadni az öreg
asszony kezét, de a semmibe markol.
Kiszakad belőle:
„És ide se hozhatom?”
Nagy mama kilép a balkonra. Paraszt
hátával könyörtelenül a mélység fölé
hajol s messzire lendítve a mélybe ha-
jítja a kulcsot. Éppen elég felelet! Nem
is kellene dörmögni!
„Ha visszahozod magadnak a kul-
csot!”

Mi mindent megél Gabriele a tulzsu-
folt pillanat szédületén! A szoba és az
álom huzzák, az Erwinre való gondo-
lás meg előre ragadja ugyanugy, mint
az a vágy, hogy ismét az élet bizony-
talan és piszkos dolgai közé kevered-
jék, amiktől pedig fél. Egy hirtelen szél-
rohammal az erkélyre pattan. Még egy

A belügyminisztériumban titkolóznak, az igazságügyminisztériumban tudni sem akarnak az állampolgársági törvény revíziójáról

Nem revideálják az állampolgárok listáját — mondja Franasovici belügyi államtitkár. Mi lesz a hontalanokkal?

(Bucuresti-Bukarest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban ismét napirendre került a Marzescu-féle állampolgársági törvény revíziójának kérdése. Mértékadó bukaresti lapok jelentették, hogy a belügyminisztérium és az igazságügyi minisztérium delegátusai bizottságot alakítottak, amely már meg is kezdte a törvény revíziójának előkészítését. Minthogy a bukaresti lapok nevével is szolgáltak, joggal hihettük azt, hogy hosszú huza-vona után megoldást nyer végül a hontalanok tízezreinek keserű és fájdalmas kanosszája, kik részint a törvény tökéletlensége, részint annak abszurd végrehajtása következtében az első összeírás alkalmával kimaradtak az állampolgárok listájából és kik azóta is hiába keresik jogaikat a különböző közigazgatási és igazságügyi fórumok előtt.

Kétszáz ezer hontalan

A legoptimistább számítás szerint is legalább kétszáz ezerre kell becsülni a szerencsétlen kimaradtak számát és mondanunk sem kell, hogy ezeknek óriási többsége Erdély kebbsegi és elsősorban zsidó lakosaiából rekrutálódik. A legkisebb formai hiba is elegendő volt ahhoz, hogy a nem kívánt elemhez tartozó egyént megfoszassák állampolgársági jogától. Családok ezreit tette ugyiszólván földönfutóvá ez a jogfosztás és olyan emberek számból vette ki a falatot, akik már évtizedek óta ezen a területen laktak és dolgoznak. Az Uj Kelet hasábjain a hajmeresztő igazságtalanságok egész légióját sorakoztattuk fel. Nemcsak ilyen hontalannal valósgos futballjátékokat rendeztek a különböző hatóságok, nem szólva arról, hogy állandóan a kutasítás Damoklesz-kardja függött fölöttük.

Erdélyben, különösen a Máramarosban és Szatmármegyében ma is százával vannak olyanok, akik minden, az állampol-

csópp hasogató félelem... És heves zuhanással a végtelen tér karjaiba veti magát.

A tér nem öli meg!

Mint egy hű teve a térdeire omlik és szeliden hanvatlik el Berlin legforgalmasabb uccakeresztesésének kellős közepén.

Ebben a pillanatban a forgalmi rendőr jelt ad. Erre autóbuszok, teherautók, luxusfogatok, taxik csörömpölnék elő minden oldalról. Gabrielenek oldalán ugorva sikerül egy hosszúra nyúlt ragyogó automobilt kikerülnie, ekkor azonban egy omnibusz sodra kania el. A hasogató emberfeletti fájdalom kiköszörül az álmából.

Midőn Gabriele a rettenetes operáció után kórházi szobájában felébredt, nem vette észre senki.

Nehezen is vehették volna észre, mert a beteg nem adott semmi életjelet magáról. Egyedül ő tudta, hogy felébredt s hogy ismét a világon van. Arra azonban nem volt ereje, hogy szeméit is kinyissa. A szempillái azonban oly ritkák s annyira áttetszőek lettek, hogy mindent látott, ami körülötte történt, ugyanolyan, mint ahogy minden szót hallott, ugyanolyan, a kimondottakat, mint a ki nem mondottakat.

Legelőször az ápolónőt és a segédorvost ismerte fel, akik az ágya mellett álltak. A segédorvos még mindig az érverését figyelte. A szoba közepén az öreg, jószágos professzor állt, akit szeretett. Már nem volt rajta a fehér köpeny, hanem bundában volt, utrakészen. Az ajtó árnyékában Gabriele még két másik alakot lát, akik

gárságból folyó kötelességüknek cseget tesznek: adót fizetnek, katonai szolgálót teljesítenek, anélkül, hogy állampolgársági jogaikat elismerték volna.

Egy revízió amelyben nincs köszönet

Külön fejezetet lehetne írni azokról az erdélyi zsidókról, akiknek az antiszemita organizációk „hivatalból” felebezték meg az állampolgárságukat, annak ellenére, hogy az első fórum minden okmányukat rendben találták. És csodálatos módon a felebbviteli hatóságok az esetek többségében indokoltabbnak találták a felebbezések indokait az okmányok bizonyító erejénél, és ez a zsidók honosságá elleni hajtóvadászat újabb százakat dobott az utcára.

A gyakorlat azonban egyre inkább bizonyosságot adott az 1924. évi Marzescu-törvény elégtelenségeiről és defektusairól és az Averescu-kormány a körülmények kényszerítő hatása alatt bejelentette a törvény revízióját. Ebből a revízióból azonban mindössze annyi valósult meg, hogy Goga belügyminiszter razzist rendezett a máramarosi és szatmármegyei zsidók állampolgársága ellen. A razzia nemcsak hogy nem hozta meg a belügy-

SELECT-MOZGO

Nagy s kerrel folytatja

Fekete kalóz

bemutatóját. — Főszerepben

Douglas Fairbanks

Veggszemes kép. Monopel Ero

mintha félnének mélyebben a szobába lépni. Az egyik, valami idegen férfi, egy kis jegyzetfüzetet tart a kezében. A másik férfi viszont Gabriele öccse. Igen! Ez a csendes hang Erwiné: „A professzor urnak nincs semmi reménye?”

„Milyen megnyugtató és milyen hatalmas a professzor a bundájában! Ó csak itt maradna! Gabriele hallja a professzort:

„Minden a szívtől függ.”

Természetes, hogy minden attól függ! Bizony Erwin nagyon szaladhatott! Lélekzete zihálása egészen hallható. A homlokát egyre törülgeti a zsebkendőjével. Kabátja — rajta is barna raglán van, — ki van gombolva. Kedves, szőke haja egész a szemébe lóg. Most egy siró hang tör ki belőle:

„De hogyan lehetséges ez?!”

S anélkül, hogy tudná, egyre ismétli: „Borzasztó, érthetetlen, borzasztó...” Szinte fájdalmasan ér Gabriele füleibe a segédorvos nagyon is világos, közeli hangja:

„Ha tudná Ön uram, hogy naponta hány baleset áldozatát szállítják ide a kórházba!”

Az idegen férfi dörmögését szelidensajnálkozó hangtartásban oldja fel:

„Bocsánatot kérek, de kötelességem, hogy pár kérdést intézzek az urnához. Persze formalitás az egész. Tanuk jelentése szerint azonban nincs kizárva az öngyilkossági kísérlet lehetősége.” Gabriele érzi, hogy Erwin mennyire kikelt magából arra, hogy ő öngyilkossági kísérletet követett volna el:

„Ugyan hova gondol, ez tisztára képzelenség!”

(Folyt. köv.)

miniszter urnak a kívánt eredményt (Goga 60 ezer Galiciából ideszakadt „idegenről” beszélt a parlament tribünjéről) de meggyőzte a razzizátokat arról, hogy azok is, akiket tendenciózusan, vagy véletlenül kifelejtettek az állampolgárok listájából, okmányokkal tudják igazolni honosságuk jogosultságát.

Az Averescánusok ezért, ideiglenesen elejtették a revízió tervét, a június 4-iki váratlan bukás pedig megakadályozta őket abban, hogy megégyeszer elővegyék.

Nem jogorvoslás, hanem újabb jogfosztás készül.

A revízió kérdése azóta már többször is felbukkant a sajtóban, a reményes várványszíneit csillogtatva a szerencsétlen kimaradtak előtt. Valósággal frivol játék folyt ezzel a revízióval, amely valójában az országnak súlyos társadalmi problémáját, sok ezer család egzisztenciájának tragikus bizonytalanságát öleli fel. Nos, ennek a bizonytalanságnak most már vége van. Most már tudjuk, hogy az állampolgársági törvényt még a következő hónap folyamán revízió alá veszik. De nem, ó nem azért, hogy visszahelyezzék jogaikba azokat, akiket igazságtalanul és legtöbbször tendenciózusan megfosztottak tőlük.

hanem azért, hogy felülvizsgálják és ellenőrizzék az eddig elismert állampolgárságok jogosultságát.

Nem jogorvoslást, hanem újabb jogfosztást készít elő Bratianu Vintila kormánya. Újabb áttak indul meg békés és dolgos családok létbiztonsága ellen. Hacsak — hiszen a teljes politikai bizonytalanság periódusát éljük és meglepetések igazán nincsenek kizárva.

Mit mondanak a bizottság tagjai

Ma délelőtt végigjártuk a minisztériumokat és felkerestük a bizottság tagjait, akikre az állampolgársági törvény revíziója hárul. Első utunk a belügyminisz-

tériumba vezetett, Barziu közigazgatási vezérfelügyelőhöz.

— Mi igaz az állampolgársági törvény revíziójáról? — kérdeztük.

— Nem tudok semmit — hangzott a kitérő válasz. Egyelőre csak arról van szó, hogy az egész kérdést az igazságügyminisztérium hatáskörébe utaljuk át. Tessenek ott érdeklődni.

Elmentünk az igazságügyminisztériumba és felkerestük Ispasiu vezérigazgatót, aki ugyancsak tagja ennek a bizottságnak.

— Az állampolgársági törvény revíziójáról nem tudok semmit sem mondani — válaszolta kérdésünkre Ispasiu vezérigazgató — annál is inkább, — mert a bizottság még nem ült össze. Az egész kérdés ma még a belügyminisztérium hatáskörébe tartozik.

Végül Franasovici belügyi államtitkárt a revízióra delegált bizottság elnökét kerestük fel. Arra a kérdésre, hogy revideálják-e az állampolgárok listáját, a következőket válaszolta Franasovici miniszterhelyettes:

— Az állampolgársági törvény revíziója még a kezdet stádiumában van. A bizottság még nem ült össze és nem lehet tudni, hogy a bizottság mit fog határozni. En azt hiszem, hogy az állampolgárok listáját nem fogják revideálni. De mondom, egyelőre semmi bizonyosat nem lehet tudni ebben a kérdésben.

Arra a kérdésre, hogy vajjon újabb jogfosztásra van-e kilátás, ugyancsak a stereotip „nu se stie” volt a válasz. Ebben a „nu se stie”-ben valahogy belesűrűsödik azoknak a családoknak a kúdos és fájdalmas bizonytalansága, akik már negyedik éve nem tudják, hogy állampolgárai-e ennek az országnak, vagy sem, és ha nem, akkor miért nem.

Hogy mi lesz velük?

A miniszter ur röviden válaszol:

— Nu se stie...

(Kasztner Reazd)

Pszichoanalitikai megfigyelések között végeztek ki Berlinben egy gyilkost

A halálraitelt utolsó álma

(Berlin, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német közönség és a tudományos világ fokozott érdeklődése közepeztelte hajtottak végre a napokban egy halálos ítéletet. A kivégzés iránt különösen azért nyilatkozik meg szokatlan érdeklődés, mert ezuttal történt meg először, hogy a halálraitelt embert lélektani szempontból tudományos vizsgálat alá vették.

Az eíteltet Max Böttchernek hívták és az volt a büne, hogy tavaly meggyilkolta Lambsdorff grófnét és egy kis fiút. Védőinek minden törekvése, hogy kegyelmet eszközöljenek ki a delikvensnek, hiabavalónak bizonyult, noha maga az igazságügyminiszter, aki elvi ellenzője a halálbüntetésnek, pártfogolta a védők kérvényét.

Reggel hét óra 15 perckor kellett volna végrehajtani a halálos ítéletet. A köd miatt azonban a kivégzés egy órát késett. Fél nyolc órakor Gröpler hóhér jelentette a főügyésznek, hogy készen áll az ítélet végrehajtására. Böttchert elhozták egy ideiglenesen föllállított oltár elé. A főügyész itt felolvasta előtte a halálos ítéletet. Néhány pillanat múlva pedig a hóhér elvégezte kötelességét.

A megfigyelő pszichiaterok a következőket jegyezték föl:

Böttcher tizennégy órával halála előtt tudta meg, hogy meg kell halnia. Amikor arról értesült, hogy nincs mentés számára, idegességet kapott. De gyorsan magához tért és kijelentette, amikor megkérdezték tőle, mi a kívánsága, hogy legszívesebben egy tojásos beafsteket enne három ecetes ugorkával. Kért egy üveg vörösbort, ezenkívül még néhány szivart is. Egész éjjel nem tudott aludni és éjfélig egy börtönőrrel kártyázott. Játéka koncentrált és figyelmes volt. Amikor az őt kijelentette, hogy szolgálati

ideje letelt, Böttcher elbucszott tőle és arra kérte, hogy küldje be hozzá a lelkész. Ezután a börtönigazgatóval akart beszélni. Közölte vele, hogy van egy törvénytelen gyermeke és arra kérte az igazgatót, akinek megmondotta, hol található a gyermek, hogy intézkedjék, nehogy a gyermek el legyen hagyatva. Ezenfelül magához kérte anyjának egyik fivéréét, akivel eddig soha nem beszélt. Ezt a kérését is teljesítették és ismeretlen rokona, aki magával hozta a gyilkos anyjának fotografiáját, órák-hosszat beszélgetett. A reggeli órákban a delikvens kávét és kalácsot kért. Ezt a kívánságát is teljesítették.

Amikor Böttchert kivitték a kivégzés színhelyére, már nem tette egy élő ember benyomását. Ugy látszott, mintha teljesen megdermedt volna. Szemei meredlen néztek egy pontra, amikor a főügyész felolvasta a halálos ítéletet. Gépiesen ment a kivégzés színhelyére. Az orvos, aki cellájában is állandóan figyelte, vajjon nem jelentkeznék-e nála az elmezavar tünetei, jelentette, hogy ilyen jelenségeket nem vett észre. Pszichológiaiilag azonban figyelemreméltó egy börtöntisztnek az a jelentése, hogy Böttcher néhány héttel azelőtt elmondotta neki álmát. Az álomban az anyja azt mondta, bűnös fiának, hogy nemsokára együtt lesz vele a túlvilágon. Azóta Böttcher szemmel láthatólag nyugodtabb volt.

VILÁG KÖZÖSSÉGI ZONGORÁK
engros árban részletre is, 5 évi jótállással!
STERNBERG — ORADEA
Regele Ferdinand 14.

Szombat, A PÖR HÉTFŐ

(Cluj-Koljet tudósítótábla Haupt meg az ancióvá daga per tárgya szék annak négy. Misc tönre ítélt vényesékn szerszinde ról beözött attól, hogy manipuláci A táblai nyitotta m vádolt meg zett a hírá jevszkinék védője. S ugylátszik vel s ezér véd képví A törvé tábla nagy A két vád sulyos, m vélete elő figyész az Schultze d rancsot ad nyeknek. rözött Sch Schultze

A nem l vette figy országi tá rezéti me pontban Mischnaje rílt, hogy gatóia, Ró táskörrel „Middle E derült, ho fizletéga kölesörsz Mischna hogy váló repelt, ne 46ie valan védő, épe fánál is bejelentet

A ron Haupt kíván tiszt megkezdés itteni tevé nyultak s romániai jog és Haupt el és Guntler mását, a szágba ki nyilatkoz hogy Sch berlini D erre kijel éves tiszt a Middle számlája 5 volt a y atiratok percre fe gyulás u elnök m hogy a t szédet tel Dezső véd

Az érd Fehér, s ítéletét, s

Február 15-én nyílik meg a parlament

A kábítószerek elleni törvényt a parlamenti ülészek második napján fogják megtárgyalni

(Bucuresti-Bukarest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délelőtt minisztertanácsra ültek össze. hogy a kábítószerek elleni törvényjavaslatot ratiikálják. Duca, Ci-paianu és Lupu miniszterekből bizottság alakult, amely a törvényjavaslat kiegészítésére újabb előterjesztéseket tesz.

A Lupta szerint, a régenstanácsot élénken érdekli a kábítószerek körül felmerült országos botrány. A kormány tagjai informálták a régenstanács tagjait a kábítószerek ügyében megjelölt vizsgálat eddigi eredményéről.

A hatóságok több kokaincsempész és több félvilági nő lakásán házkutatást tartottak. A házkutatások szennázációs eredményre vezettek. Egy Romulus uccai házban lakostályt fedeztek fel, amelyet egy előkelő ur bocsátott a kábítószerek élvezőinek rendelkezésére.

A kábítószerek ügyében kompromittált egyének közül ma délelőtt újabb letaróztatások történtek.

A kormány határozata szerint, a parlamentet február 15-én feltétlenül megnyitják. A megnyitást követő napon a kábítószerekre vonatkozó törvényjavaslatot fogják megtárgyalni.

A külföldi kölcsön újra meg-hiusult, de a kormány még-sem mond le

Argetoianu szerint a liberálisok addig maradnak, am- eddig akarnak. Maniu kibékül Lupuval

(Bucuresti-Bukarest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Félhivatalosan köz- lik, hogy illetékes körök véleménye sze- rint a lejstabilizációs kölcsönt néhány hónap múlva fogják megkötni, még pe- dig Párisban, az angol és amerikai tőke részvételével. A nagy zajjal behirdetett kölcsönakció, amelyhez pedig a kor- mány és részben az ország is nagy re- ményeket fűzött, ezáltal is zátonyra fu- tott. Jéze francia pénzügyminiszter, a Blair- csoport megbízottja vasárnap már eluta- zik Bukarestből, hogy magával vigye a román pénzügyekre vonatkozó jelenté- sét. Azt, hogy ebből mikor lesz kölcsön, maga a kormány sem tudja, amint a fenti hivatalos közleményből kitűnik.

A kész kölcsöntől — a pusztá igéretig

Ezzel kapcsolatban a mai „Cuvantul” igen érdekes megállapításokat tesz és arra emlékeztet, hogy amikor Antonescu Victor visszatért Párisból, hivatalosan tudomására hozták az országnak, hogy a kölcsön már megvan. Antonescu beszámolója után a kormányrajt már csak azt írta, hogy a kölcsön olyannal tekinthető, mintha megvolna. A fran- cia pénzügyminiszter érkezésekor csupán kölcsöntárgyalásokról beszéltek. Egy nappal később „prelimináris tárgya- sokról” kommunikáltak a kormány, me- lyekből rövidesen tanácskozás lett, hogy végül a kölcsön a tanulmányozás sá- d- mába kerüljön. Jéze elulazásával az egész kölcsönügyből nem maradt sem- mi. A francia pénzügyminiszter mindössze ar- ra tett ígéretet, hogy megfelelő tanácsal fogja majd ellátni a kormányt, hogyan lehetne a lejstabilizálni. Jézének köz- tudomás szerint az a véleménye, hogy semmiesetre sem lehet a lejst Brati- anu Vintila intenciói szerint stabilizálni.

Lemond-e a kormány?

Minthogy a kölcsöntárgyalások sike- rétlől függött, vagy legalább is függeni- látszott a kormány sorsa, magától felve- tődik a kérdés, hogy a kétségtelen ku- dar után Bratiianu Vintila levonja-e a konzekvenciákat. Ezt annál inkább lehe- tett volna várni, mert a miniszterelnök néhány nappal ezelőtt még arról infor- mált a régenstanácsot, hogy a kölcs- ön elvben megvan, csak bizonyos külső részletekérdéseken mulik a realizálása. Vajjon, mit fog mondani Bratiianu Vin- tila a történetek után a régenstanácsnak?

Nagyon természetes, hogy ezt a kér- dést az ellenzék teljesen ki akarja hasz- nálni a kormány megbuktatására indított akciójában. Kormánykörökben az ellenzék által beindított döntő harcról lekiicsiny- lően vélekednek, vagy legalább is nem mutatják nyíltan, hogy tartanak tőle. Er- re vall az az interjú is, amelyet Argetoi- anu miniszter adott a Luptának. Ebben a

nyilatkozatban Argetoianu kijelenti, hogy a kormánybuktató kampány jel- szava anachronizmus, mert a liberálisok addig maradnak uralmon, ameddig ak- rnak. A miniszter szerint a kormány to- l- talni fogja a Bratiianu Jonel által meg- kezdett munkát. A kormány dolgozik es- tető alá akarja hozni az ország javára szolgáló törvényeket. Ami a kormány- változást illeti, a párt belső szükségletei összesen két változást fognak a kor- mány összetételében maguk után vonni.

Presan tábornok Maniu hibe

Az ellenzék soraiiban mindamellett egyre bizakodóbb hangulat tapasztal- ható. Vaida Sándor ismeretes nyilatkoza- tának hatása alatt, melyben többek kö- zött nyíltan leszögezte a nemzeti parasz- párt atiasponját az alkotmányjogi hely- zet kérdésében, Presan tábornok most már feladta eddigi rezerváltságát és erő- sen közeledik a nemzeti parasztpárt fe- lé. A tábornok eddig is többször vis- za- utasította a kormány által felajánlott hadügyminiszteri tisztséget, most azonban Presan annyira meglazította a liberá- sokkal való régi kapcsolatát, hogy szü- kebb baráti körben nyíltan kijelentette, hogy nincs más kivétel ut az ország po- litikai ziláltságából, mint az, hogy Ma- niuék kerüljenek kormányra. Beavatott kö- zökben ehhez a kijelentéshez még hozzáfüzük, hogy Presan tábornok a Maniu-kabinetben elfogadná a hadü- gyminiszteri tisztséget.

Ez annál nagyobb nyeresége a nemzeti parasztpártnak, mert tudvalevő, Presan tábornokot állandóan úgy emlegetik, mint a régenstanács prezmpatív tagját. Bár a kormány ezáltal is cáfól politikai körökben még mindig tartja magát az a verzió, hogy Miron Christea patriarcha le akar mondani a régenstanácsban vi- selt tisztségéről és hogy utódjául Presan tábornokot nevezik ki.

Maniu kibékül Lupuval?

Még egy figyelemreméltó momentu- mo, kell megemlítenünk a legutóbbi po- litikai eseményekkel kapcsolatban. Ar- ról van szó, hogy a „Curentul” értesü- lése szerint Maniu és Lupu esetleg kibé- külnek egymással. Erre Maniunak azon kijelentéséből következtetnek, hogy a sa- j- tóban, a különböző politikai gyűléseken és a parlamentben történtek ellenére is megőrizte Lupu iránti régi szimpatiaját.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerk sző: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— A kisántant mégis interveniál a szentgotthárdi fegyvercsempészs ügyében? Bukarestből jelentik: A Po- litika értesülése szerint Belgrad, Bu- karest és Prága között a magyar fegy- vercsempészs ügyében lefolyt tárgyalá- sok befejeződtek. A Népszövetség- nál az intervenció rövidesen megtörténk. A kérdést márciusban Titulescu is szó- vá fogja tenni a nagykövetségi tanács előtt.

— Chamberlain szerint Európa ma békésebb állapotban van, mint évekkel ezelőtt. Birminghamból jelentik: Cham- berlain külügyminiszter tegnap beszé- det mondott, amelyben a locarnói szer- ződésről emlékezett meg. Szerinte Francia-, Német-, Olasz- és Angolor- szág összefogtak a béke érdekében való közös munkálkodásra. A három eltelt év súlyos gondjaira és felelőssé- gére visszatekintve megállapítható, hogy Európa ma békésebb állapotban van, mint a konzervatív kormány élet- belépéskor.

— Meghalt Haller István fia. Buda- pestről jelentik: Haller István volt faj- védő miniszter huszonegy éves Imre nevű fia, tegnap huzmérgezés követ- keztében meghalt.

— Az esküt nem tett tisztviselők nem kapnak kártérítést. Hárai jelentés szerint a nemzetközi döntőbírótság a magyar-cseh perben a csehek állás- pontját tette magáévá, mely szerint azok a magyar nemzetiségű állami tisztviselők, akik nem tették le a hű- ségesküt, nem igényelhetnek kártéri- tés. A döntés fontos precedenst képez más utóállamok ellen intézett perekre nézve is.

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségeitnek beszerzése előtt okveilen tekintse meg **FISCHER ALBERT** butoráruházát **Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61**

— Waldemaras lemondott? Berlinből jelentik: Rigából érkező, eddig meg nem erősített hírek szerint, Waldema- ras litván miniszterelnök lemondott ál- lásáról. A jelentés szerint Waldemaras a lemondásra kényszerítették s még a lemondás után is fegyveres összeütkö- zésektől tartanak. E pillanatban nem lehet tudni, hogy a katonaság kiléz szegődik.

— Ferdinánd bolgár exkirályt nem engedték Délamerikában partraszálla- ni. Rio de Janeiróból jelentik: Ferdi- nánd bolgár exkirály a Sierra Morena nevű gőzösön ma ideérkezett, azonban a kikötői hatóságok nem engedték meg számára a partraszállást.

— Megindult a jégzajlás a Dunán. Gurguiból jelentik, hogy megkezdődött a Duna zajlása. Valószínű, hogy holnap már a hajózás is megindul. Több bár- ka már közlekedhetett a bolgár és ro- mán partok között.

— Kiutasítják a külföldi kokaincsempé- zéseket. Bukarestből jelentik: A fő- városi rendőrség szigorú rendeletet bo- csátott ki a morium- és kokainkeres- kedelem megakadályozására. Azokat a külföldi államolgárokat, akiket csem- pészésen érnek, kiutasítják az ország- ból.

— Eljegyzés. S. a l a m o n Tilike Dej és Meisels Samu Huedin, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Egy amerikai ellentengernagy bombát talált fel, amely a legerősebb hadihajót is megsemmisíti. Londonból jelentik: A Daily Telegraph értesülése szerint, Muffet amerikai ellentenger- nagy kijelentette, hogy az amerikai légi haderőt újrendszerű bombákkal szerel- lik fel, melyek két és négyezer font súlyuk s harminc lábnyi vízmélység- ben való elmerülés után robbannak. Egyetlen bomba ezek közül feltétle- nül megsemmisíti a legnagyobb és leg- erősebb hadihajót is.

— Gröner altábornagy lett az új né- met hadügyminiszter. Belinből jelentik: Hivatalosan is megerősítik azt a jelen- tés, mely szerint a lemondott Gessler hadügyminiszter helyébe Hindenburg köztársasági elnök Gröner altáborna- gyot nevezte ki hadügyminiszternek. A hadügyminiszter ma elfoglalta hiva- talát.

— Bombával ölték meg a nikaraguai felkelők vezérét. Newyorkból jelentik: Legújabb jelentések szerint az ameri- kai hadirepülőgépek bombái megölték Andinót, a nikaraguai forradalmáro- k vezérét. Andinó megöletése Elchipota város bombázásánál történt. A felkelő- vezér hiveinek nagyrésze Honduras ter- rületére menekült. Amennyiben ez a hír megfelel a valóságnak, úgy a nika- raguai forradalom levertnek tekinthető.

— Hét csontvázat találtak a sashalo- mi mozi építkezésénél. Budapestről je- lentik: A Pest melletti Sashalom község Uránia mozgóházának háta mögött levő területen törént ásátásoknál a munkások hét csontvázat találtak. Ezen a helyen sohasem volt tmető, hanem csak gazdasági épület, melyben bére- sek és istállófiúk laktak. A rendőrség a titokzatos ügyben megindította a nyomozást.

— Géphimzést, plissérozást betanított, gépet adok és teljes felszereléssel be- vezetek jutányos feltételek mellett. „Mühimző Szalon”, Memorandului 15.

— Az akut izületi rheumatizmus a láb után sokszor erős fájdalmakat, duz- zadtságot és merevséget okoz. Ezen leggygytárban a póstyéni iszap házi- kurával segíthetünk, mely iszap az u. n. Pi. Qa. iszapkocka és Gamma kom- press név alatt jön forgalomba. Minden gyógytárban és drogeriában kapható. Vezérképviselő: Singer L. gyógyszer. Timisoara II. Str. Tegle 2.

— Pollák Adolf előadása olozsvá- ron. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövet- ség kolozsvári helyicsoportja kultur- előadásainak sorozatában kiemelkedő eseményt jelent a folyó hó 22-én, va- sárnap este, a Ferdinánd király-uti is- kola nagytermében 8 órai kezdettel megtartandó előadás, amelyen Pollák Adolf fog beszélni. Az illusztris előadó aki harminc éven át a zsidó közélet frontján állott, mintegy két hete Erdély- ben tartózkodik és több erdélyi város- ban tartott előadásainak nagy hatása volt. Pollák Adolf, Herzl munkatársa a zsidóság és Palesztina jelenlegi pro- blemáinak kitünő ismerője, közvetlen tapasztalatból szerzett tudásából fog szemelvényeket nyújtani a kolozsvári zsidóságnak, amely a legteljesebb ér- deklődéssel néz a vasárnap esti elő- adás elé.

LEGJOBB A KÖZISMERT
BELDI kézfimító
Puhít, fehérít, finomít
KAPHATÓ MINDENÜTT. FORAKTÁR:
EMKE DROGERIA
CLUJ-KOLOZSVAR

Hirdessen az Uj Keletben

Aki jó, tiszta és izletes kenyeret akar, fogyasszon HELLMANN-féle kenyeret. Vigyázzon a jelzésre

Közgazdaság

A lira stabilizációja visszaadta az olasz áru versenyképességét

Olcóbb lett a pénz, megolcsult a termelés

(Milánó, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától) Azok az aggodalmak, amelyek az olasz lira stabilizációját megelőzték, alaplatlanoknak bizonyultak. Az olasz pénzügyeknek állandó árfolyamon történt rögzítése nem okozott nagyobb megzavarkodásokat a gazdasági életben. Az ország fejlődő iparát Volpi pénzügyminiszter rendelkezései már jóelőre hozzásegítették, hogy a termelést minden veszély nélkül az új lírakurzus alapján rendezze be. Ez különösen az exportiparoknál történt meg. A munkások sztrájkjogának felfüggesztése után a munkanapok csökkentésével a berleszállítások is lehetővé váltak. Ilyenformán az iparcikkek árának leszállítása is lehetségessé vált, ami az olasz termékek versenyképességét. Az olasz ipar ma szilárd bázison tud kalkulálni és ezt a fejlődési lehetőséget a kormány is elősegíti az egyes termelési ágak szindikalizálására irányuló intézkedéseivel. Mind az elsősorban az áruk esőknél tendenciája nyilvánvalóan jut kifejezésre. Legjobb példa erre, hogy az olasz autóbipar ma már lényegesen olcsóbb árral dolgozik a piacon.

lámzásoktól és esetleges munkaszüneteléstől megkímélt olasz iparban, különösen az elektromos iparban. Az állandóan flott pénzügyi kedvező kamatviszonyok vannak. Polyozámlahitel a legnagyobb pénzügyintézetek is 4 és háromnegyedszázalék mellett adnak hat hónapra, lírában kötött dollárköcsönt pedig 5-5 és félszázalékkal 1-3 hónapra. A hosszulejáratu külföldi kölcsönök kamatlábja 6,5-7 százalék. A pénzpiac olcsóbbodása a váltóhitelek terén is kedvező hatással volt és annak ellenére, hogy a hivatalos kamatláb 7 százalék, a váltókra 5,5 százalékként is adnak pénzt.

A lira stabilizációja az értékpapírpiacon is kedvezően érezleti hatását. Az olasz állampapírokat a külföldi tőke is, de elsősorban a visszavándorló belöldi tőke keresi élnen. A kamatláb csökkenése ugyanis egyre erősebben a fixkamatozású értékek felé irányítja a tőke érdeklődését. A milánói tőzsdén erősen érdeklődnek a német, lengyel, osztrák és magyar népszövetségi köcsönkötvények iránt. A részvénypiac tekintetében a milánói tőzsdén mindössze hat külföldi vállalat papírjait jegyzik. A külföldön jegyzett olasz papírok, mint például a Banca Commerciale, Montecatini, Viscontini részvények a lira stabilizáltága folytán erősen megszilárdultak, különösen Amerikában.

Csak a váltóesedékességekre ad devizaengedélyt a Banca Nazionale

Számlákra legfeljebb az igénylések 50 százalékát approbálják, vagy egyáltalán nem adnak engedélyt. Limitá van a napi devizakiutalások összege

(Cluj-Kolozsvár, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapielőtt ismét életbe léptetett devizakereskedelmi korlátozások, valamint az a tény, hogy a Banca Nazionale teljesen beszüntette a devizák eladását, érthető idegességet keltett a piacon, sőt Bukarestben egyenesen pánikhangulatot idézett elő. Pénzügyi körökben az a vélemény, hogy ezek az intézkedések a lejtstabilizáció helyett a lej árfolyamának újabb bizonytalanságot vonhatják maguk után, amire abból is lehet következtetni, hogy az angol font, amelyet két hónapon át állandóan 789-es alapon jegyeztek, 796-ra emelkedett. Igaz, hogy

mértékben, hogy százszázalékosan fedezni lehessen az importörök igényléseit.

de teljesen fedezetlenül hagyni a piacot mégsem lehet.

A fenti aggodalmak ellenére a Banca Nazionale helybeli fiókja ma újabb megszigorító rendelkezéseket hozott a kolozsvári pénzügyintézet tudomására. Ezek a rendelkezések nemcsak a devizavásárlási és eladási engedélyek approbálását szigorítják meg, de teljesen megszüntetik a bankközi forgalmat is. Ezek szerint

a bankok csakis exportöröktől vásárolhatnak devizákat a Banca Nazionale előzetes hozzájárulásával.

Abban az esetben, ha ilyen uton nem tudnak devizát szerezni, előzetes apro-

az export szünetelése miatt nem jönnek új devizák az országba olyan

Tőzsde

A devizakereskedelmet megszorító újabb intézkedések hatása alatt a piac nagyon ideges

DEVIZA	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3140-50	-	-	490	3140	11020	13671	65045	192670
Newyork	162 1/2 - 63 1/4	51907 1/2	51905	2543	163	57195	71960	3375	-
London	794-96	2532	253126	12403	79450	2789	3460	1646 1/2	46763
Paris	640-45	2040	2040 0	-	641	224875	2700	13271	398
Milano	860-65	274550	2746	13450	862	302.75	3.53	178675	529
Prága	482 1/2 - 8350	15 880	1538	-	482	1694 1/2	210287	-	29650
Budapest	2845-55	-	9075	-	2860	-	124 475	50400	-
Belgrad	-	-	9137 1/2	-	288	-	1006	194 25	39450
Bukarest	-	-	319	1575	-	-	351	43525	32
Varso	-	-	3815	3820	3840	-	6420	7956	37870
Bécs	2290-2300	-	7315	-	2297	-	8090	-	47575
Berlin	388-85	18373	18372 1/2	-	3880	18635	16914	30425	-

Száz lej árfolyama Zürich (uro) 319 Páris 1575 Budapest 351 Bécs 43525 Prága 2090.

A „NATIONALA” általános biztosító társaság
 Bukarest. Alaptőke és tartalékok lei 150,000.000

tudomására hozza t. feleinek, hogy közkívánatra bevezette az orvosi vizsgálat nélküli népbiztosítást, havi sorsolással és elhalálozás esetén a biztosított összeg azonnali kifizetésével. A sorsolásban, csekély pótdíj ellenében a már érvényben levő kötvények tulajdonosai is részt vehetnek. Felvilágosítással szolgál a bukaresti központi Vezérigazgatóság Str. Doamnei 12. azonkívül az ország minden helységében működő képviseltek

lációval más bankoktól is vehetnek devizát de csak olyan összeg erejéig, amelyt már előre eladták az igénylőknek.

Hivatalos bukaresti jelentés szerint a Banca Nazionale az összes fiókintézeteknek elrendelte, hogy a devizaellenőrző hivatal a kereskedők és iparvállalatok külföldi fizetéseire bármilyen mennyiségű devizát kiutaljanak, ha megfelelő számlát, vagy váltót mutatnak be az esedékességek igazolására. Ezzel szemben a kolozsvári Banca Nazionale fiók csakis váltóra apróbb devizavásárlásokat, míg váltó nélküli igényléseknel a kívánt összegnek csak 50 százalékát engedélyezte, több esetben egyáltalán nem adott engedélyt. Hir szerint a Banca Nazionale bizonyos összegben limitálta, hogy naponta mennyi devizára ad kiutalási engedélyt.

Külföldi keresletre megszilárdult a korpá és takarmányliszt ára. Az erős teli időjárás hatása alatt, valamint azon becslés alapján, hogy a készletek kifo-gyóban vannak, a buzapiacon megszilárdultak az árak. November óta a buza vagonja 10.000 lejelt drágult. Ennek következtében a lisztárak is megszilárdultak. Még erőteljesebben nyilvánul meg ez a szilárduló tendencia a takarmányfélféknél, amelyek iránt, különösen Magyarországon, de a többi nyugateurópai államok részéről is, erős kereslet mutatkozik. A korpá ára ab határ 5.50 de például a Bánáthban a hízalók nemcsak megfizetik ezeket az exportárakat, de sokszor tul is fizetik, minthogy a redukált ízemmel dolgozó malomvállalatok nem tudják fedezni az élénk keresletet. A takarmányárak megszilárdulása részben a tengeri drágulásával is indokolható.

Megélenkült a kereskedelmi kapcsolat Románia és Palesztina között. Hivatalos adatok szerint, Románia és Palesztina áruforgalma emelkedő tendenciát mutat. Az elmúlt év októberében Románia 29.598 egyiptomi font értékű árut exportált Palesztinába, még pedig nyersfát, deszkát, napraforgómagot, babot és petróleumterméket. Románia ebben a hónapban a hatodik helyen állott azon államok sorában, amelyek árut adtak el Palesztinának. Ugyancsak októberben kezdődött meg Palesztinából a déligyümölcsök importja Romániaiba. Az első hónap ezen a téren csak 400 egyiptomi font forgalmat eredményezett, ez az összeg azonban több ezer fontra emelkedett a narancs-

import fokozatos fejlődésével 1927 végéig. Az ide: palesztinai narancsexport kitünő kilátások mellett indult meg. Októberben és novemberben több mint 300 ezer láda narancsot exportáltak az 1926 évben kivitt 200 ezer ládával szemben. Általában az ország exportja az elmúlt évben 44 százalékkal emelkedett, míg az import kisebb mértékű visszaesést mutat.

Hétfőn kezdik meg a fémipari vámk tárgyalását. Bukarestből jelentik: A legfőbb vámbizottság tegnap délután folytatta az ívegáruk behozatali vámjára vonatkozó tételek letárgyalását. Szombaton a bizottság nem tart ülést, hétfőn pedig megkezdik a fémipari cikkek vámtételeinek megállapítását, ami minden valószínűség szerint, február 15-ig el fog tartani.

Az iparvállalatok 1928 évi amortizációs kvótája. Bukarestből jelentik: Kedden délelőtt a központi adóügyi bizottság nagyfontosságú ülést tart a pénzügyminiszteriumban. Az ülés során meg fogják állapítani azt a kvótát, melyet ebben az évben az egyes iparvállalatok amortizációra fordíthatnak, illetve amely összeg nem esik jövedelmi adó alá.

A gyári védjegyek helyegilletéke. Bukarestből jelentik: A helyegbizottság elhatározta, hogy a gyári védjegyek változásáról szóló bejelentések ugyanugy 500 lej helyegilleték alá tartoznak, mint maguk az eredeti bejelentések. Másolatok ugyanannyi illetéket fizetnek, mint az eredeti.

Eltűnt
 egy fiatal 17 éves leány

arcáról a csunva, éjtelen szep 6, májfol, ránc és bibircs mivei a Dr. Biró féle Havasi gyopár Krém, szappant és mosdóvizet használta Kapható minden gyógyszerárban és droguerában.

Telefon 13-00

Téli fűtésre

1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt 750 lejért házhoz szállít

FISCHER
 Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

KULTUREMBERNEK
 mindennapi szükségiet a jó könyv!

Az Uj Kelet könyvosztálya az alábbi jó könyveket ajánlja:

Kassák Lajos: Egy ember élete I-II-III. köt. 450
 La Fontaine: Mesék (dicskiadás) 748
 Tolstoj: Kozákok 338
 Pírkösti Andor: Barcay Béla a szeretőm 136
 Dr. Hollós: Bucsum a sárga háztól 136
 Dumas: A kaméliás hölgy 170
 Hermann Bang: Reményvesztett nemzedék 170
 Maklai Sándor: Ördögcsér 498

1928 január 21

la mon Tilike Dej
 a Huedin. jegyesek.
 tés helyett.

ellentengernagy
 amely a legerősebb
 mmissió. Londonból
 telegraph értesülése
 erikai ellentenger-
 gy az amerikai légi
 bombákkal szere-
 és négyezer font
 lábnyi vízmélység-
 után robbannak.
 ek közül feltétele-
 legnagyobb és leg-

nagy lett az új né-
 r. Belinből jelentik:
 erősítik azt a jelen-
 lemondott Gessler
 lyébe Hindenburg
 Gröner altáborna-
 adügyminiszternek.
 ma elfoglalta hiva-

meg a nikaragual
 wyorkból jelentik:
 szerint az ameri-
 bombái megölték
 ai forradalmárok
 zöletése Elchipota
 történt. A felkelő-
 része Honduras te-
 Amennyiben ez a
 nemak úgy a nika-
 vertnek tekinthető.
 találtak a sashalo-
 ét. Budapestról je-
 tti Sashalom köz-
 nak háta mögött
 t ásátásoknál a
 zót találtak. Ezen
 volt tmető, hanem
 et, melyben bére-
 ktak. A rendőrség
 megindította a nyo-

sérozást betanítók,
 felszereléssel be-
 feltételek mellett.
 Memorandum 15.
 pneumatizmus a láz
 fájalmakat, duz-
 séget okoz. Ezen
 bstyéni iszap házi-
 mely iszap az u.
 és Gamma kom-
 rgalomba. Minden
 gériában kapható.
 ger L. gyógyszer-
 gte 2.

előadás a olaszvá-
 Nemzeti Szövet-
 csoportha kulturá-
 ában kiemelkedő
 vó hó 22-én. va-
 ánd király-eti is-
 8 órai kezdettel
 amelyen Pollák
 illusztris előadó
 a zsidó előélet
 két hete Erdély-
 bb erdélyi város-
 nak nagy hatása
 erzi munkatársá-
 ina jelenlegi pro-
 nörője, közvetlen
 tudásából fog
 anj a kolozsvári
 legteljesebb ér-
 sárnap esti elő-

ÖZISMERT

kézírnómító

Puhít, fehérít, finomít

T. FORAKTÁR:

DROGÉRIA

CLUJ-KOLOZSVAR

Uj Keletben

izésre

Színház - Művészet

A levél

(Szinmű három felvonásban. Irta W. Somerset Maugham. Fordította Lengyel Menyhért. Bemutatták január 19-én a Magyar Színházban)

Ez a dráma iskolapéldája annak, mint lehet nem is problematikus, hanem egyszerű, bonyodalomtól mentes temat érdekessége, sőt izzőan feszültté tenni mesterkeletlen színpadi eszközökkel, a dialógusok friss, egymásba folásával. Semmi pártos, semmi lelki komplikáció minden úgy megy, ütemesen s simán, mint künn az életben. Mintha tegnap olvastuk volna az újságban a farmer feleségének esetét, aki férje legjobb barátját egy éjszakai látogatás alkalmával hat revolvergolyóval leteríti.

Tanuja nem volt az esetnek. Nem volt egyszerűbb dolog tehát, mint a gyilkosságot a női becsület védelmének feltüntetni. A védelemnek nyert ügye is van, de csak addig, amíg az ügyvéd segédje, egy kínai nem hozza a kellemetlen meglepetést. Ez elmondja főnökének, hogy van egy levél, amelyben a farmer felesége magához invitálja a „másikat” késő éjszakára. Nincs ugyan dátuma a levélnek, de a kitéleli kétségbevonhatatlanul elárulják, hogy mikor és mi célból íródott. A levél eljuthat a főügyész kezébe és akkor összeomlik a női becsület romantikája, bűnügy válik belőle, gyilkosság, amiért hosszú fájyház jár, vagy talán kivégzés. De eljuthat az ügyvéd kezébe is, csak hogy akkor tizezer dollárt kell kapnia a meggyilkolt szeretőjének, egy elhízott kifestett, ékszerrel teleaggalt kínai nőszemélynek.

Persze az utóbbi eset történt és a bűnös asszonyt az esküdtek fölmentették. Hazajön régi lakásukba és — az asszonyi lelkiismeretnek ilyen a berendezése — jól érzi magát. A férj azonban itthon tudja meg, hogy a levél, amelynek jelentőségéről nem világosították föl, egész vagyonát fölemésztette. Tudni akarja, miért volt olyan nagy ára ennek és az asszony a fölmentő ítélet után bevallja végül, hogy évek óta a farmer szeretője volt. A férj távollétét használta föl, hogy magához kerje és leszámoljon vele. A jelenet alatt (amely egyébként a harmadik felvonás betéteként zajlik le) az asszony megkérdezte hűtlen szeretőjétől, mi történt a levéllel. „A levelet elteptem” — mondja ügykedvően. Az asszony hiéna biztonságban tudja magát és vége a férfivel.

A vallomás után a bűnös asszony lelke mocsarából már csak egy lidércfény lobban föl: halottért érzett szeretet.

Eddig dióhéjban a darab meséje. Az összjáték minden dicseretet megérdemel. Poór Lili, aki a főszerepet játszotta, az eltelezés jeleneteiben csak úgy mint azokban a momentumokban, mikor a tények vallomásra szorítják, hűségesen és feszült érdeklődést kellően ábrázolta a finom és álnok női bestiót. Az ügyvédet Janovics Jenő adta. Nemesak védője volt az asszonynak, hanem barátja a férjnek. Ebben a kétfős szerepében könnyed és természetes játéka plaszticitást adott az előadásnak. Nem hangsúlyozta ki az amerikai tónust, de azért jól érzékeltette azt a tengerentúli másik morált amelynek nem benső parancs, hanem profit és hűség az alapja. Kemény László a férjet játszotta robusztus és egyben meleg színekkel. Mihályffy László a kínai ügyvédjelölt ábrázolá-

Telefon 4-93.

Írógépek

új és használt állapotban. Ugyiszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy sportcikk javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

Finkler Antal

Ciuj, Str. Reg. Maria 9.

sában volt kitűnő, Laczkó Aranka pedig egy ápolónő kicsiny szerepében. Hoykó mint rendőrtiszt volt nagyon jó. Tóth Elek mint farmer és Petróczy Alice mint az asszony barátja illuziókeltőn játszottak. A közönség sokat tapsolt az előadásnak. (sz. i.)

Magyar Színház műsora

Szombat d. u. 3 1/2-kor: Cyrano de Bergerac. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyarállal. Bevezető előadást tart: Márton István tanár. Sorozatszám: 191.)

Szombat este 8 1/2-kor: Mersz-e Mary? (9-edszer. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 192.)

Vasárnap d. e. fél 11-kor: A Magánalkalmazottak Szövetségének Ady-matinéja.

Vasárnap 3-kor: Mersz-e Mary? (10-szer. Rendes esti helyarállal. Sorozatszám: 193.)

Vasárnap 6 1/2-kor: A levél. (Ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 26. szám, B. Sorozatszám: 194.)

Vasárnap 8 1/2-kor: Mersz-e Mary? (11-edszer. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 195.)

Hétfő: Mersz-e Mary? (12-edszer. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 196.)

Ma este, holnap délután és holnap este: Mersz-e Mary? Diadalmas pályautatása ma este folytatja a Mersz-e Mary? A premiere szereposztásában adják ma este is ezt a pazar látványosságot nyújtó ragyogó angol revüt, a melynek kolozsvári sikere elhomályosított minden eddigi operette sikert. Holnap délután 3 órakor és holnap este háromnegyedik órakor, hétfőn és kedden is a Mersz-e Mary-t adják. Valamennyi előadásra árusítja a pénztár a jegyeket.

Külváros. Európa nagy világvárosainak évek óta nem volt olyan grandiózus színpadi szenzációja, mint a Fritz Langer Külvárosa. (Peripherie). Tizenkét képből álló filmpergészerű drámai ujdonság a Külváros, amelyet extázissal fogadtak és tapsoltak az egész világon. Bécsben épen úgy, mint Berlinben, Párisban, Londonban s az amerikai nagy metropolisokban. A Külvárosra igen nagy kedvvel készül a színház drámai személyzete az Imre Sándor rendezésében. A jövő héten lesz a magyar színházban a Külváros premijere.

Vasárnap fél hétkor A Levél. Harmadszor adják vasárnap fél hét órai kezdettel a Levél című izgalmas angol tüntügyi drámát, amelynek előadását valóságos lélekzetviasszafojtva kíséri a közönség. A vasárnapi előadást is bérletfolyamban (B. bérlet) tartják meg a vezető szerepekben Poór Lili, Janovics Jenő, Kemény Lászlóval, Mihályffy Lászlóval, Hoykóval, Petróczy Aliceval, Tóth Elekkel.

Különlegesen berendezett képeretező, aranyozó

műhe y. Ovál, kerék és bländel keretek minden méretben. **Somlyai Mihály** Ciuj, Str. és kivitt Isten **Julia Manha 7.**

Mindenütt kaphatók!

URSUS-EXTRA

világos és

HERKULES

dupla maláta barna

kolozsvári sörkülönlegességek

URSUS-CZELL sörfőzde Kolozsvár (Monostor)

Szólóoltványok

amerikai sima és gyökerez vassók legjobban és garantált fajtisztán kaphatók **Caspari Fr.-nél** Medyessen. (Jud. Tárna vá. mare. A jegyzék kívánatra. — **Ügynök kerestetik**

Uj Kelet könyvosztályának könyvjegyzéke

Zsidótárgy könyvek

S. L. Agnon: És a megörbéd kiengesedik 40
S. Alechem: Leégett nemesek 30
Bin Gorion: József és testvérei 30
Fényes Samu: Jiddi első változása 50
Giszkaia János: Titok 15
Kaczer Illés: Golem ember akar lenni 15
Max Nordau: Dr. Kohn 50
Zengő hárfá (Antológia) 30
Kabbalisták és csodatevők 30
Biro Lajos: A zsidók utja 35
Goldmann: A zsidó nemzet követelése 10
Sch Gorelik: A Cion és a Golusz 15
Grotó Mór: Zsidó Renaissance 30
Herzl: Zsidó állam 30
Majrovits N. Jehuda: Tóra és a cionizmus 10
Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdő yben 10
Paneth Hermann: Utazásom a Szentföldön 10
N. Sokolow: Uj zsidó 25
Giszkaia: Tárna 70
Goldschmidt: Egy zsidósors (I. II. III. köt. 140
Giszkaia: Jönni fog még egy Kippur napja 120
Ben Ami: Uj Palesztina 50
Lacratella: Silbermann (Egy zsidó fiu története) 60
Fürst: Zsidó történet — zsidó kultúra 50
Mendele: A sánta fiske 80
Ujvári: Tulsó parton 70
A Talmud könyvei (I-II-III-IV) füze 50
(I-IV) kötet 250
Heinrich Heine: Bacharachi rabbi 55
Kiss József: Jokli (regény) 40
Dániel könovének magyar fordítása 40
Fürth Margit: Gyuri gróf 55
A nőmetfalvi kispan (Mesék és történetek zsidó gyermekek számára) 40
Ben Ami: Palesztinai és egyiptomi utmutató 40
Ossyp Dumow: Szomorúságának énekese 60
Benoit: A táncosnő 146
Schnitzler: E za kisasszony 122
Siie: A bolygó zsidó (I-II) 408
Feuchtwanger: A herceg zsidója 255
Langenscheidt: Gróf Kohn 143
Dr. Krausz: Zsidó Palesztina 4 évezreden keresztül 35

Erdős Renée könyvei

Santerra bíboros, két kötet . . . L 340.—

Ösök és ivadékok

Az új sarj, 2 kötet . . . L 340.—
Az élet királynője 2 kötet . . . L 408.—
Berekesztett utak . . . L 340.—

Teano Amaryll egyszerű élete

A hártás . . . L 170.—
A herceg . . . L 153.—
A meztelen táncos . . . L 238.—
Nyirfaerdő . . . L 163.20
Egy szerelmes nyár története . . . L 135.—
Assisibeli zsoldos . . . L 51.—
Római levelek . . . L 190.40
Nagy sikoly, 2 köt. kb. . . L 300.—
Aranyveder . . . L 102.—
Egy percelt alkonyat előtt . . . L 51.—
Római napló . . . L 136.—
Lavinia Tanin házassága 2 kötet L 408.—

MEGJELENT

Tibor Dénes új könyve

MIÉRT

Válasz a háború borzalmairól, zsidó katonák hősiességéről, novellák, riportok, élmények. Abel Pann és Guncser művészeti címlapjával.

Kapkatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Már megint!

készült az Ikoldi Iparos Jeschiva műszatalosságában

nagy meczieh

egy féltelt oszlopos gyöngvilecs hálószoba szivalaku tükörrel ára 28.000 Lei. Gyönyörű látvány, érdemes megtekinteni! Komoly szándékú vevőknek és ügynököknek megterítjük a vasutiköltség felét.

Cím: **ATELIER DE TAPLARIE "TORA IM DERECH EREZ"** Ikold (jud. Someş.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlesnel egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej Legkisebb apróhirdetés 50 lej Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény Apóhi detések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva

Gradea, Str. Nicolai Iorga 19.

Zöldfa-u. Méréseiket árak. Kütűnő ház.konyha

T. Hölgyek!

Modern bubí trans-formációk, Postiche frizetek felelősség mellett a legolcsóbban és legteljesímeretesebben nálam szerzhethők be. Tartós villanyos ondolás, melynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kiutentve hajfestészetit tén. Minden színben, felismerhetetlenül, Párisi hennével, csak **Mussa Gyulánál** kapható, Str. Memorandului 10. — Estélyi és szines parókák kölcsönzése.

Vendéglősök

és bormé ő kereskedő urak figyelmebe: ajánlom kis-bb-nagyobb mennyiségben jó és igen olcsó boraimat Ab Alsószopor átomás 15 lej. Cím a kiadóban.

Télen

a szájj és a garat desinfiálására, gyermekeknek és felőtteknek használatú a kellemes ízű **Eggomint** tablettákat. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Gramofon

héber és zsargon lemezek

órásí választékban és olcsón a **Safruth**

zsidó könyvkereskedésben Ciuj, P. M. Viteaz 39.

Deutsches Fräulein

wird zu ein 4- und 6jähiges Mädel gesucht. Offerte sind an Wilhelm Weiss, Zerindul mare, jud. Arad, zu richten.

SAFRUTH

nál

CLUJ

Belföld-külföld

legnagyobb sikerű zeneszámlát tartalmazza az új **Moravetz Album 1928**

43 pompás zenemű 175 lej. Mindenütt kapható